

L'home que disparà a Pat Garrett¹

Josep Carles Romaguera

Comencen a sentir-se a la banda sonora els acords de la guitarra de Bob Dylan i s'inicia la pel·lícula amb un muntatge alternat de dues seqüències, distanciades vint-i-vuit anys en el temps i situades en espais diferents. Per una banda, unes imatges de tonalitats terroses en què Billy, *el nin* (Kris Kristofferson amb un esplèndid semblant entremaliat) i el seu grup fan punteria, disparant contra el cap d'unes gallines enterrades vives, a Old Ford Summer, Nou Mèxic, qualsevol dia de 1881. Per altra banda, Pat Garrett (magnífic James Coburn) és crivellat pels seus tres companys quan recorre terrenys propers a Las Cruces, Nou Mèxic, 1909, un moment que, malgrat ser el present de la història, es representa mitjançant un to sèpia, que crea un ambient llunyà.

En principi, res s'hauria de dir davant aquest inici, però allò que resulta important, encomiable, és la magistral alternança que, mitjançant el muntatge, realitza el director, Sam Peckinpah de les dues escenes. La distribució dels dos moments provoca que vegem, en principi, Billy, *el nin*, disparant i de seguida passem a veure com Pat Garrett és abatut a trets, mentre que, fora de camp queden, per moments, tant les gallines com els assassins de l'antic xèrif. El muntatge, doncs, crea aquí una ficció que esdevé impossible, històricament parlant, però que posa en evidència que el cinema és una eina de mistificació, capaç de donar un tomb a la història oficial, de la mateixa forma que és capaç de constatar-la.

Peckinpah, per tant, permet que Billy, *el nin*, ajusti els comptes amb Garrett, el seu assassí, convertint-se en còmplice d'un home que va veure com era traït pel seu gran amic (recordar que aquest és un dels temes habituals del director).

Però, crec que la sapiència del director de *La balada de Cable Hogue* va més enllà quan el muntatge ens mostra com és Pat Garrett, que arriba a Old Ford Summer, qui dispara el darrer tret sobre ell mateix, en un moment equivalent a aquell en què Garrett dispara sobre un mirall en el qual es reflecteix el seu rostre. *Pat Garrett & Billy, The Kid*, doncs, no és tan sols una elegia sobre l'amistat traïda, sinó que és, també la història d'una redempció impossible per algú que va deixar de banda la lleialtat per poder sobreviure als nous temps. Pat Garrett, amb la consciència marcada, no sabia que un tal Peckinpah algun dia utilitzaria la seva història per, en encertada observació del meu mestre i amic Figuera, constatar no la lluita per la supervivència, sinó la impossibilitat d'assolir-la.

¹ Aquest esplèndid inici va ser tallat per la Metro Goldwyn Mayer, eliminant-se la mort de Garrett. La productora va tallar 18 minuts dels 124 que muntà Peckinpah. L'any 1986, es va estrenar una còpia de 121 minuts de durada, en què s'inclouia el pròleg amb el muntatge alternat, l'epíleg i una conversa entre Chisum i Garrett. ■

